

Tegevusaruanne 2019

Mittetulundusühing Eesti Filmi Andmebaas on vabatahtlikkuse alusel ühinenud isikute iseseisev kasumit mittetaotlev organisatsioon, mis tegutseb avalikes huvides. Eesti Filmi Andmebaasi põhitegevuseks on Eesti filmi- ja videopärandi säilitamine. Eesti Filmi Andmebaasi tegevusteks on Eesti filmi- ja videoloomingu andmebaasi koostamine, filmi- ja videoalaste teatmeteoste, internetilehekülgede, erinevatel kandjatel filmide, videote ja raamatute väljaandmine ja muu filmi-ning videoalane tegevus.

MTÜ Eesti Filmi Andmebaas asutati 2007.aastal, asutajad ja juhatuse liikmed on Hagi Šein ning Reet Sokmann.

MTÜ Eesti Filmi Andmebaas põhitöö on Eesti filmide infosüsteemi ja sellele põhineva elektroonilise rahvusfilmograafia loomine. Töö eeldab kõigi võtmeorganisatsioonide, eelkõige Eesti Filmiarhiivi ja Eesti Rahvusringhäälingu koostöövalmidust ning positiivset suhtumist ja toetust kõigilt filmivaldkonnaga seotud institutsioonidelt. Andmebaasi loomist toetab Ühiste kavatsuste kokkulepe, mille osapooled on Rahvusarhiiv, Eesti Rahvusringhääling, Eesti Kultuuriministeerium, Eesti Filmi Sihtasutus, Eesti Kultuurkapital, Balti Filmi- ja Meediakool, Eesti Kinoliit, Eesti Filmiajakirjanike Ühing, AS Tallinnfilm, Eesti Film 100 ja MTÜ Eesti Filmi Andmebaas. Lepe sõlmiti perioodiks 2009-2015 ja seda pikendati perioodiks 2016-2020. Eesti filmi andmebaasi esimene järk avati veebis 12. detsembril 2012. aastal (www.efis.ee).

Eesti filmi andmebaasi toimetused jätkas 2019 aastal Eesti filmi elektroonilise andmebaasi (rahvusfilmograafia) loomist. Jätkus filmide kirjetega koostamine ja filmiinfo kogumine kõigist kättesaadavatest algallikatest (arhiivi- ja tootjafirmade dokumendid, tegijatel hangitud otseinfo, bibliograafiad, mälestused jm), andmete infosüsteemi sisestamine, kontrollimine ja toimetamine. Andmebaasi sisestajad ja toimetajad koostasid igale filmile põhjaliku andmekirje, sünopsise ja sisukokkuvõtte, märksõnastasisid filmide sisu, koguti, digiteeriti ja sisestati fotod, filmikatkendid ja muuhuvi- ja illustreeriv materjal. Täiendati veebilehe Varamut ja algatati uusi projekte.

Oleme suutnud igal aastal kirjeldada 800-1000 filmi. 14.01.2020 seisuga oli Eesti filmi andmebaasi infosüsteemis 19 078 filmikirjet, aastaga lisandus 628 uut filmikirjet sh oli 2019. aastal valminud filme

139. Täiskirje lisandus 917 filmile. Andmebaasis on kirjed avatud 19 078 filmile, täiskirjed on 7 050 filmil, osaliselt toimetatud ja vajavad täiendamist 9 050 filmikirjet, minimaalse infoga on 3 000 kirjet.

Eesti filmi andmebaasis on seisuga 14.01.2020:

1.	Mängufilme	476
2.	Dokumentaalfilme	2483
3.	Animafilme	446
4.	Muusikafilme	255
5.	Kroonikapalasisid	8729
6.	Telemängufilme	87
7.	Tudengifilme	1342
8.	Amatöörfilme	3160
9.	Reklaamfilme	1047
10.	Populaarteaduslikke filme	131
11.	Muud liigitunnused	629
12.	Teleseriaale	113
13.	Ilma liigitunnuseta	180
	KOKKU:	19078

Esilinastuvate filmide kirjed on andmebaasi veebi avalehel nähtavad juba enne esilinastust, see annab filmitootjatele täiendava reklaamivõimaluse filmi esilinastamise eel. Veebi avalehel tutvustatakse ka tähtsamaid filmisündmusi ja filmivaramut puudutavaid uudiseid. Arendame filmistatistika rubriiki ja huvipakkuvaid kureeritud kollekttsioone, teeme harivaid filmimänge.

Huviinfo, bibliograafia ja biograafiad andmebaasis

Andmebaasis on 28 785 isikulehte, aastaga lisandus neid 7 361. Infosüsteem genereerib kõikide filmiloojate ja asutuste isikulehtedele nende filmograafia, lisaks koostavad andmebaasi toimetajad filmitegijate biograafiaid ja filmiasutuste profiile. Neid profiile täiendatakse pidevalt uue infoga, lisatakse andmeid juba sisestatud filmide, isikute ja asutuste kohta, uut festivaliinfot ja ajakirjandusesilmunud retsensioone.

2019. aastal toimetati ligi 100 filmi huviinfo artiklit ja bibliograafiat. Loodi 286 uut isikubiograafiat. Koostati ja toimetati 2018–2019 toodetud filmide huviinfot ja bibliograafiaid. Jooksvalt täiendati bibliograafia ja festivaliinfoga isiku, filmide ja tootmisfirmade kirjeid.

Täiendati andmebaasis olevate asutustega seotud isikute (produtsendid, režissöörid) andmeid, lisati ja korrastati ka asutuste filmograafiat, festivalide ja bibliograafilist infot. Viidi vastavusse filmilehel ja isikulehel olev festivaliinfo. Jooksvalt lisati uut infot filmikirjetesse, isiku- ja tootmisfirmade lehtedele. Infot hangitakse väljaannetest Sirp, Teater. Muusika. Kino, Mürileht, KesKus, Kinoleht La Strada, Eesti Ekspress, Postimees, Eesti Päevaleht, Õhtuleht, samuti Kultuurkapitalilt, Eesti Filmi Instituudilt ja filmitootjatelt.

Märksõnastamine andmebaasis

Andmebaasi märksõnastikus on 75 990 märksõna, 2019. aastal lisandus neid 3546. Märksõnastikku toimetati ja normeeriti regulaarselt. Jätkasime märksõnastiku kohandamist põhikooli ja gümnaasiumiriikliku õppekavaga, mis hõlbustab õpetajatel andmebaasi ja filmide kasutamist õppetöös.

Andmebaasi sisukirjete ja märksõnastiku tõlkimine inglise keelde

Jätkus andmebaasi tõlkimine inglise keelde. Tõlgitud on 1 062 filmikirjet. 2018-2019 valminud filmidele on sisestatud esmane tootjate poolt esitatud ingliskeelne info, mis on hetkel veel toimetamata. Inglisekeelsest veebist saab infot filmikollektsioonide kohta ning Varamust infot ingliskeelsete teadusartiklite kohta.

Andmebaasi visuaalsete materjalide kogu täiendamine ja digiteerimine

Oluliselt täienes andmebaasi portreefotode kogu:

- Omandasime Kultuurkapitali portreefotode kogu (fotograaf Egert Kamenik)
- Omandasime palju portreefotosid ERR fototeegist filmograafiate juurde.
- Lisati 28 fotot EMTA lavakunstkooli 26. lennu ja 19 portreefotot 29. lennu filmograafiatele.
- Virtuaalmuuseumis loodi EMTA lavakunstkooli 24.-29. lendude, 2010ndate aastatenäitlejate ja lavastate pildigalerii (112 fotot).
- Filmograafiatele ja virtuaalmuuseumi fotogaleriisse lisati 28 VAT teatri näitleja ja 55 Nukuteatri näitleja fotot.
- Vaadati läbi Tallinnfilmi portreefotode kogu ja Filmiarhiivi digiteeritud fotoalbumid ning lisati filmograafiatele 200 portreefotot ajavahemikust 1947-1970.
- Tehti otsing ERR Fotoarhiivis ja lisati fotod 155 dokumentaalfilmile, 163 muusika- jakontsertfilmile ning telemängufilmidele.

Rahvuskaaslaste projekti raames lisati pildimaterjal enamusele väliseesti filmidest.

Veebilehe Varamu Virtuaalmuuseum täiendamine

Jätkus täiendava metainfo kogumine ja avaldamine andmebaasi veebilehe Varamus.

- Lisati 21 filmiplakatit, Helve Halla, Rein Raamatu, Maimu Vannase kostüümikavandid.
- Täiendati 2010ndate kolleksioone, filmiplakatite, filmivõtete ja näitlejate portreefotodegaleriid.
- Jätkus galeriide moodustamine erakogude kataloogis, Andres Söödi fotokogu loomine ja EnnSäde fotokogu täiendamine.

Valdkondlik koostöö

Üks suuremaid projekte, milles osaleme on „**Kultuuripärandi digiteerimine 2018-2023 tegevuskava**“ realiseerimine. 2020 aastal plaanime konkureerida 120 tunni kroonikafilmi kirjeldamise konkursis, mis oluliselt kiirendaks kroonikafilmi kirjeldamist. Andmebaasis on 8 500 kroonikapala, neist 5 000 toodetud aastatel 1940-1970, mida oleks võimalik antud projekti raames kirjeldada.

Koostöös **TLÜ Balti filmi, meedia, kunstide ja kommunikatsiooni instituudi** telemagistrantidega oleme alustanud andmebaasis Eesti teleseriaalide kolleksiooni loomist. Hetkel on andmebaasis kirjeldatud 109 seni loodud teleseriaali ning avame selle raames ka uued isiku ja asutuste lehed teleseriaalides osalenutele ja koostame biograafilised kirjed uutele tegijatele.

Koostöös **TLÜ Balti filmi, meedia, kunstide ja kommunikatsiooni instituudiga** osaleme rahvusvahelise projektis „Film Term“, mille raames kirjeldatakse filmitermineid. Meie osaks on filmiametite kirjeldamine eesti ja inglise keeles. Projekt algas 2019 aastal ja valmib 2020 aasta lõpuks.

Statistikaamet avaldas soovi, et Eesti filmi andmebaas oleks edaspidi peamiseks filmistatistika kogujaks ja selle edastajas Statistikaametile riikliku filmistatistika pidamiseks. Oleme selleks sõlmimaskoostöölepingut Statistikaametiga.

Jätkasime koostööd **TLÜ kompetentsikeskusega MEDIT** (Indrek Ibrus, Maarja Ojamaa), kus filmiandmebaasi andmeid kasutatakse mitmetes teadusprojektides uuringute tegemiseks.

Filminäitlejate portreefotode galerii valmis koostöös **Eesti teatritega** - Eesti Draamateater, Endla Teater, Rakvere Teater, Tallinna Linnateater, Teater NO99, Ugala Teater, VAT Teater

Ajakirjanikud ja meediategelased kasutasid andmebaasi fotomaterjalide otsinguks ja kasutusõiguste leidmiseks Eesti Filmi Andmebaasi veebilehte ja toimetuse abi. Mahukamad päringud fotode ja plakatite kasutamise osas, mida vahendame õiguste omanikele olid:

- Kristina Davidjants – raamatu 100 aastat Eesti filmi fotode järelepäring
- Vabaõhumuuseum – Näitus Vabaõhumuuseum Eesti filmides fotode päring
- HÖFF – QR koodid HÖFFi retroplakati näitusel
- Palamuse näitus Kevade 50

Infotehnoloogilised arendused

Andmebaasi IT arendused on jätkuvalt vajalikud, sest andmebaas on loodud juba 10 aastat tagasi ja paljud IT lahendused ja funktsioonid vajavad kaasajastamist. 2019. aastal täiendasime oluliselt andmebaasi otsingusüsteemi võimalusi ja viisime nii veebi kui ka infosüsteemi üle https protokollile, mis parandab oluliselt andmebaasi turvalisust. Selleks saime toetust **Kultuuriministeeriumi** digitaalsekultuuripärandi projektist.

Andmebaasi kasutusstatistika

Eesti filmi andmebaasi veebilehe külastajate arv on aastate jooksul pidevalt kasvanud ja kasv jätkus ka 2019. aastal Google Analytics andmetel oli 2019. aastal andmebaasi veebilehel **360 492 külastajat** 164st riigist. 87,6% külastajatest on Eestist, 12,4% välisriikidest (enim Soomest, USAst, Ühendkuningriigist, Saksamaalt, Rootsist, Lätist, Venemaalt ja Hispaaniast). Võrreldes 2018. aastaga kasvas veebilehe külastajate arv 11,3%. Kasutuskordade arv oli 525,9 tuhat (+23,5% võrreldes 2018.aastaga) ja vaadatud lehekülgede arv 1142,373 tuhat (+21,9% võrreldes 2018.aastaga).

Sotsiaalmeedia

Eesti Filmi Andmebaasi Facebook'i jälgijate arv kasvas 1455-lt aastaga 1675-ni. Kajastasime Facebook'is uute filmide esilinastusi, muudatusi andmebaasi esilehel, Filmiarhiivi poolt EV 100. aastapäevaks digiteeritud ja kommenteeritud kroonikafilme, fotogaleriisid uute filmide tegemisest, populariseerisime Eesti filmiga tegelevate institutsioonide tegevust ja Eesti filmiüritusi - BFM kinoülikooli SuperNova filmilinastusi, Eesti Kinoliidu Filmitaispäevi, filmifotode näitusi.

Koostööpartnerite panus 2019. aastal Koostööpartner: Eesti Rahvusringhääling

ERR tagab oma veebiserveri kaudu andmebaasile juurdepääsu ERR poolt digiteeritud telefilmidele, mison ka andmebaasis nähtavad, koostab ja täiendab telefilmide andmeid, fotosid filmidest, filmitegijatest ja filmimise protsessist ning sisestab need andmebaasi. **Eesti Rahvusringhäälingu rahaline panus (omaeelarvest) oli 19 047 Eur.**

ERR täiendas filmiandmebaasi 87 telefilmi täiskirjega. Täpsustati sisukirjeldusi ja sünopsiseid, tegeldi muusikateoste kasutamise aruandlusega (autorite otsimine, vajadusel tuvastamine), fotode ja videolõikude üleslaadimisega (ilma litsentsitasuta kasutada andmiseks), filmide digiteerimisega.

Koostööpartner: Eesti Filmi Instituut

EFI tegi andmebaasile kättesaadavaks Tallinnfilmi filmide kohta käiva informatsiooni, andis andmebaasile töötstarbeks asutuse poolt digiteeritud filmide failid, võimaldas andmebaasil kasutada või teha filmidest katkendeid nende tutvustamiseks andmebaasi veebis. EFI toetusel valminud filmide tootjad esitasid andmebaasile vajaliku info valminud filmide kohta, mida andmebaasi toimetajad kontrollisid, toimetasid ja täiendasid jooksvalt uue infoga. Andmebaas võimaldab oma filmikirjete kasutamist EFI veebileheküljel.

Koostööpartner: TLÜ Balti filmi, meedia, kunsti ja kommunikatsiooni instituut (BFM)

Tallinna Ülikooli Balti filmi, meedia, kunstide ja kommunikatsiooni instituut annab andmebaasi käsutusse digiteeritud tudengifilmid ja nendega kaasnevad filmikirjed, mille koostab BFM arhiivitöötaja. 2019. aastal sisestati andmebaasi 66 tudengifilmi, täiskirje lisandus 55 filmile. **BFM rahaline panus (oma eelarvest) oli 8 606 Eur.**

Koostööpartner: Eesti Rahvarhiiv

Rahvarhiiv tagas MTÜ EFAle juurdepääsu filmiarhiivis olevale filmiinformatsioonile ning toetas rahvusfilmograafia loomist. Filmiarhiiv andis andmebaasi käsutusse filmifaile ja tegi filmidest DVD koopiaid sh väliseesti kollektiooni, et andmebaasi toimetajad saaksid filme sisukirjeldamiseks ja märksõnastamiseks vaadata. Filmiarhiiv tasustas 2019. aastal oma töötajat, kes koostas isikuartikleid ja bibliograafiaid andmebaasi veebi jaoks. Rahvarhiiv majutab oma digitaalarhiivis tasuta MTÜ EFA

virtuaalserverid www.efis.ee ja is.efis.ee (tarkvararakendus ja andmevara) ja teeb tarkvarast tavakorras varukoopiaid vastavalt 01.03.2011 sõlmitud koostöölepingule.

Eesti filmi andmebaasis saab samm-sammult kättesaadavaks seni puuduv kaasmaalaste, väliseestlaste poolt tehtud filmide info. Osalesime Rahvusarhiivi Rahvuskaslaste programmis, mille käigus lisandus andmebaasi 926 väliseesti filmi, neist 767 on nähtavad ka avalikus veebis. 401 filmikirjet on tõlgitud inglise keelde. Andmebaasi veebi avalehel on banner „Väliseesti filmipärand“, kust pääseb ligi kõikidele väliseesti filmikirjetele, mis on hetkel avalikus veebis nähtavad (kokku 767). Projektil on oluline kultuuriväärtus – luuakse ja tehakse kättesaadavaks väliseesti filmikollektsioon, mida saavad kasutada filmihuvilised, filmiteadlased, filmiüliõpilased ja lai avalikkus.

Rahvusarhiiv majutab oma digiarhiivis andmebaasi virtuaalserverid ja teeb tavakorras varukoopiaid, tagab juurdepääsu Rahvusarhiivis olevale filmiinformatsioonile, finantseerib osaliselt isikuartiklite koostamist, teeb koopiaid Filmiarhiivis olevatest filmidest sisestustöö tarvis ning koostööd seoses serverite uuendamisega. **Rahvusarhiiv rahaline panus (oma eelarvest) oli 9 965 Eur.**

Infovõrgustik

Andmebaasi tutvustati Eesti Filmi Andmebaasi kodulehel www.efa.ee, www.efis.ee ja filmiandmebaasilehel Facebookis, kus on kogu jooksev info. Andmebaasi info on osaliselt kättesaadav ka Eesti Filmi Instituudi kodulehelt (Tallinnfilmi filmid ja Eesti Filmi Instituudi ning Eesti Filmi Sihtasutuse poolt toetatud filmid). Filmitegijate CV-d on lingitud Kinoliidu kodulehele.

Andmebaasi veebi avalehele lisati jooksvalt uudiseid ja infot esilinastuvate filmide kohta ja kajastati olulisemaid filmisündmusi - EFTA, Neitsi Maali preemiad, DocPoint 2019, Kultuurkapitali preemiad, PÖFF.

Kokkuvõtteks

2019. aastaks planeeritud tööde käigus sisestati andmebaasi koostöös koostööpartneritega **980 filmitoote täiskirjet**. Jätkus veebiandmete tõlkimine inglise keelde, täiendati isikuartikleid ja filmivaramut veebis, täiendati väliseesti filmikollektsiooni, jätkati teleseriaalide kollektsiooni täiendamist. Koostöös Statistikaametiga koostati 2018 aasta filmistatistika. Andmebaas on filmiinfo levitamiseks riskasutuses erinevatel meediaplatvormidel. Tehti ettevalmistustöid kultuuripärandi digitaliseerimisprojektiks.

Kogu andmebaasi kirjade mahust on **35% täielikult valmis**, 50% on osaliselt kirjeldatud ja ootavad filmide nähtavaks saamist, et detailne kirjeldamine lõpule viia. Selleks annab häid lootusi 2020. aastalkäivituv kultuuripärandi digiteerimisprojekt.